

מכונות הלימוד בחזון הראוה
סוף שני שיעור

הצליחו לגלות מי פרסמה.
הדבר גרם לייצוגים הישראליים כאב ראש
עוד גדול מאשר בעבר. הם חוששים כי עם
תחילת הקיץ תציף הקוקה קולה את הקוים-
קים, תוריד את הגוון מגדולתו המסורתית.

תאונות גלגלים על פרחים

רחוב דיזנגוף בתל-אביב היה עדיין ריק
מאדם, באחד הבקרים של השבוע שעבר.
הגשם שהרטיב במשך הלילה את הרחוב,
אילץ את הנהגים המועטים לנהוג בזהירות,
לנוע באיטיות על הכביש החלק.
יצחק סוליימן, תלמיד בית-ספר צבאי לנהג
גות לא היה שונה מאחרים, מילא אחר הור
ראות מורו בציינונות מוגזמת, הגיע את מכר
נית המשא הכבדה במהירות מקובלת לאורך
הרחוב השקט. היה זה שיעורו העשירי מאז
נתקבל לקורס, לאחר בדיקה מדוקדקת של
רופא. הוא כבר ראה בדמיזנו את הרשויות
הנכספ כשהוא ניתן לו על ידי קצינו, החליט
כי עליו לעבור את המבחן בכל מחיר.

המורה, מאיר ציצ'ון, היה פחות נרגש,
הניח את מרפקו על אדן החלון, השקיף על
חלונות הראוה שמשני צדי הרחוב, לגביו
היתה העבודה חדגונית, משעממת, דמתה
למעגל אינ סופי של תלמידים העוברים דרכו,
סופגים את התורה, הופכים ברובם לנהגים
כמוהו, אך הוא ידע את האחריות הרבה ש-
רבעה על שכמו. כל סטיה קלה של תלמידו
הירוק עלולה היתה לקפח חייו של אדם
לגרום לתאונה, רגלו היתה מוכנה למיד
ללחץ על דוחשת המעצורים הכפולה, המיו-
חדת למכוניות-לימוד.

כאשר עברה המכונית על פני קולנוע
ארמון דוד הרגיש לפתע כי תלמידו צנח על
ההגה, איבד את הכרתו בעוד רגלו לוחצת
על דוחשת הבנוין. יעקב ניסה לעצור את
המכונית מיד, אך המנוע היה עדיין, דחף
בעוז את המכונית על המדרכה שמימין, ה-

מקור הכנסה לתעשיה מאד פופולארית במד
דינה. התעשיה: גוון.
המשקה, שהפך לאומי, זרם מדי יום ביומו
אל תוך אלפי פיות צמאים, היה חסר מתחרים
בשוק המשקאות הישראלי. הסיבה: הוא היה
קר, מרווח, והעיקר: זול.

מאז הוקם קיוסק רעוע שעמד לפני 35
שנים לא הרחק מגמנסיה הרצליה, תל-אביב,
התעשרה המדינה באפיו חנויות מוכרות גוון,
שהעסיקו כ-85 מפעלים זעירים, אלף פועלים.
השבוע, בעת שהתאחדות ייצוגי הגוון חגגה
את יובלה העשירי, ירדה מודעה נאה בעתונות
כפצצה על ראשם של מנהלי הענף. המודעה:
הבטחה חגיגית להשקות בקרוב את אורחי
ישראל במשקה האמריקאי המפורסם, קוקה-
קולה (העולם הזה 794).

ליצרני הגוון, שהחלבטו בשנים האחרונות
בבעית חוסר הסוכר, הגורם העיקרי להתקת
המשקה, לא היתה זו הידיעה הראשונה על
הקוקה-קולה. עוד לפני ארבע שנים החליטו
משקיעי הון לייצר את המשקה בארץ, אך
החברה האמריקאית עמדה על כך שהתרכיז
ישלח מארצות הברית, לא ייוצר בארץ, משום
כך נתקלה בסירוב, לשמחתם של ייצרני הגוון
הישראליים.

מי פרסם? אך זו לא היתה המלה האח-
רונה של ההשפעה האמריקאית בצורותיה ה-
שונות. קבוצת עשירים ישראלים באה לידי
הסכם עם מנהלי חברת קוקה קולה, לפיו
ישקיעו לירות ישראליות, יקבלו תמורתם
מכונות אמריקאיות חדישות, יציפו את השוק
בבקבוקי המשקה.

הסערה שקמה בעקבות הסכם זה היתה גדו-
לה. שלטי הגוון טענו כי המשקה האמריקאי
פחות בערכו התזונתי מן היצור הישראלי,
שיכול היה, בתנאים נורמלים, להיות מופק
מפרי הדוד וסוכר. הם פנו אל האוצר, שאישר
את הקמת המפעל, לא אבה להאזין לטענות
על ההרס שיגרם הדבר למפעלים המקומיים.
כאשר פורסמו בשלשית מודעה בהארץ
מיהרו ייצרני הגוון לחקור במקורה, לא

שון לילה על ידי המשטרה האיתלקית, הושמו
במעצר. ביניהם היה גם ישראל אפשטיין,
קצין המטה של האצ"ל ברומא.
אפשטיין, שגולד בוילנה, הצטרף עוד ב-
שחר נעוריו לתנועת בית"ר, בה ינק את תור-
רתו של זאב זיבוטינסקי, הפך, כשהתבגר,
לחבר אצ"ל מושבע. כאשר פלשו הגרמנים
לטולין, שם מילא תפקיד מרכזי בתנועתו,
ברח שוב לוילנה, הצליח, לאחר הרפתקאות
רבות, לעבור את הגבול הרוסי, להגיע לארץ-
ישראל בעצמו של המאבק עם הבריטים.
לאחר שעבר כפועל בסלילת כבישים וכ-
מורה בבית ספר בפתח-תקוה, החליט לעבור
קורס מפקדים של אצ"ל, לאחר מכן נשלח
לאיטליה, בה החל הארגון להקים את מרכזו
האירופי.

אפשטיין מילא תפקיד אחראי ראשון ב-
מעלה, דרך איטליה עברו רבבות פליטים יהו-
דים, ממנה זרם נשק רב לארץ, היא הפכה
למרכז המחתרת היהודית, לאחר שבארץ נאס'-
רו רוב מנהיגי הארגון, האצ"ל החליט להמ-
שיך במאבקו בבריטים גם באיטליה, החליט
לפוצץ את בית הצירות הבריטית ברומא.
בפעולה זו היה לאפשטיין חלק ניכר בתכ-
נון ובבצוע. הוא קיווה כי האיטלקים לא
יגעו בו לרעה אף כי נודע להם דבר התכנית.
אך הבריטים היו בעלי השפעה גדולים מאשר
קומץ היהודים שלהם בהם. הגיעו את משטרת
רומא לעצור את אפשטיין, הוא היה מיואש,
כיוון ששמע על גלות אריתריאה, על לדול
השורות, החליט לברוח ממאסרו, להצטרף
אל חבריו.

ממתקים מרדימים. באחד הלילות,
התייד עם שומרי בבית הסוהר, הגיש להם
ממתקים מלאי סם שנה. לאחר שגרדמו, שלשל
חבל מחלונו, רצה להגיע בעזרתו אל הרחוב
הריק, בהיותו במחצית הדרך, התעורר אחד
השומרים, נקב באקדוחו את בטנו של אפי-
שטיין, שנפל ארצה, גסס משך 16 שעות
תמימות, כשגופו מלא חבלות, עמוד השדרה
וצלעותיו מרוסקות.

קבורה בחשאי. דעת הקהל האיטלקית
היתה נרגשת, טענה כי היה זה רצח בדם קר
שתוכנן על ידי הבריטים, בוצע על ידי
האיטלקים מכשיריהם עושי רצונם. אשים דגו'-
לים הקימו רעש סביב הפרשה, כמה קציני
משטרה פוטרו ממשרותיהם בהאשמות של
עוה למחתרת, העתונות פתחה במסע הש-
מצה נגד ההשפעה הבריטית.

אך יותר מכולם התאבלו חבריו של ישראל
שקיפת את חייו בעודו בן 32 שנה. אביאל,
בכינויו המחתרתי, היה להם סמל הגכונות-
ההקרבה. הם ביקשו רשיון לערוך לו הלחית
מופת, לקברו בטקס צבאי בבית העלמין שב-
רומא. אך עוד טרם נסתים המשא והמתן
עם השלטונות האיטלקיים, מהרה הבולשת
באישון לילה להביא את הגופה לבית הקברות
היהודי, אילצה את הקברן לטמנה באדמה
לאחר שאיימו עליו באקדוחיהם.

העלבון צרב את חבריו, את קהילת יהודי
איטליה כולה. תקוותם היחידה היתה להעלות
ביום מן הימים את עצמותיו לישראל.
השבוע הומחשה התקוה. ארון עטוף שחי-
רים, מוקף נערי בית"ר, הורד מהאניה נגבה,
הובא תל-אביבה, למצודת-זאב, בנינה של
תנועת החרות. מחתרת נחו עצמותיו של יש-
ראל אפשטיין בבית העלמין בנחלת יצחק,
ליד קברותיהם של חבריו לשורה.

תעשייה

בוז לקוקה!

השמש הישראלית השולחת את קרניה ה-
לוהטות ברוב חדשי השנה, היתה מתמיד

סציות והבלתי-חיוניות של העתונות ה-
אמריקאית.
כשפעם שם דבר-השבוע מלכת-יופיו על
שעריו, עורר עליו את חמת קוראיו, זכה
לשיר התקפה מיוחד מידיו של נתן אלתרמן.
תפוצה מזו ערכים. רינה התנגדה
לקו זה, הוזמנה להשמיע את דבריה בפני
העורכים הקשישים של דבר, כתוצאה מן
הריון, הורשה לה לנסות את מזלה, להכין
שני גליונות לדוגמה, שלא היו לפירסום.
נסיין זה עלה 6000 ל"י.

בראשון לינואר הופיע דבר-השבוע במת-
כונת חדשה, כמעט כל מדוריו הקודמים
נפסלו, צורת השער הוחלפה.

אולם השינוי לא היה חרי-משמעי וסופי.
רינה דפני צורפה למערכת רק כיועצת, לא
סמכות אמיתית. יחסיה עם העורך האחראי,
דוד בן-אלול, נציג הקו הקודם, היו מתוחים.
חיים איזיק, עורך אומה, כיהן כעורך מעשי,
מעין בורר בין שתי הגישות.

השבוע, עם הופעת הגליון החמישי, טרם
הוכרע המאבק. רינה טוענת לשוני קיצוני
יותר, סבורה שהוא דרוש כדי לשנות את
ציבור הקוראים של דבר-השבוע, למשוך ל-
עתון את הציבור הצעיר בעיר ובכפר, שחשב
את העתון עד כה לציוני מדי. בן-אלול
סבור, לעומת זאת, שאין להקריב למען
מטרה זו את הערכים הציוניים והלאומיים
שכינוו עד כה את סגנון דבר-השבוע.
היתה זאת, ביסודו של דבר, ברירה בין
אמריקה ורוסיה. עורכי דבר, שהכריעו ל-
טובת אמריקה על הזירה הפוליטית, התק-

עורכת "דבר-השבוע" דפני
ערכם של ערכים

שו מאד להכריע לטובתה בזירה העתוני-
אית — כי כמעט כולם היו בעצמם בני
רוסיה, בני העליה השניה והשלישית.

תורת האומה

מחלון אימלקי. כדור בריטי

באחד הלילות של שנת 1946 הוחרדו תוש-
בי רומא לקוק התפוצצות אדירה. שמוטטה
את בנינה המפואר של הצירות הבריטית,
מרכזו של האינסיגנס באזור הים התיכון.
היתה זו אחת מפעולות אצ"ל שבאה כתגובה
על המצור ההדוק ששמו הבריטים על רשת
העליה היהודית מאירופה.

המאסרם שבאל לאחר מכן היו המוניים.
כל חברי בית"ר באיטליה הוצאו מבתיהם באי-

